

UCHWAŁA Nr XLVI/179/2018
Rady Gminy Trojanów
z dnia 29 maja 2018 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Na podstawie art. 18 ust. 1, ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994) oraz art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Gminy Trojanów uchwala co następuje:

§ 1.

Uchwala się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Trojanów na lata 2018-2022” w brzmieniu stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Trojanów.

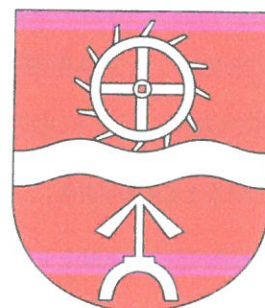
§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Jacek Ryszkowski

Załącznik do Uchwały Nr XLVI/179/2018
Rady Gminy Trojanów z dnia 29 maja 2018 r

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY TROJANÓW
NA LATA 2018-2022**

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Jacek Ryżkowski

2018

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	10
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	10
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE.....	13
1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM.....	13
2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	15
3. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE	21
IV. CELE I ZADANIA.....	24
V. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	33
VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	33
SPIS WYKRESÓW	35

WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie jest poważnym, zataczającym coraz szersze kręgi problemem o dużej szkodliwości społecznej, który stanowi jedno z podstawowych zagrożeń dla rodziny i jej członków. Polega na jednorazowym lub powtarzającym się umyślnym działaniu lub zaniechaniu naruszającym prawa lub dobra osobiste osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących, w szczególności narażającym te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszającym ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującym szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci, nierzadko osoby starsze i niepełnosprawne, czasami mężczyźni. Zjawisko to występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Dla dzieci doznających lub będących świadkami przemocy jej skutki są nieodwracalne i mogą objawiać się dopiero w życiu dorosłym.

Wyodrębnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Jedną z nich jest przemoc fizyczna, która obejmuje wszelkiego rodzaju bezpośrednie działania z użyciem siły, tj. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.

Następnym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna, która odznacza się sprawowaniem przez sprawcę kontroli nad ofiarą i przyjmuje formę wyśmiewania poglądów, religii, pochodzenia, narzucania własnych poglądów, karania poprzez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stałą krytykę, wmawiania choroby psychicznej, izolację społeczną (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domagania się posłuszeństwa,

ograniczania snu i pożywienia, degradacji werbalnej (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowania gróźb itp.

Kolejnym rodzajem przemocy jest przemoc seksualna, która polega na wymuszaniu pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia seksualnego oraz demonstrowaniu zazdrości i krytyce zachowań seksualnych.

Innym rodzajem przemocy jest przemoc ekonomiczna, która obejmuje działania mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny. Rodzajem przemocy jest również zaniedbywanie, które wiąże się z niezaspokajaniem podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych, odrzuceniem emocjonalnym.

Przemoc dzieli się również na gorącą, czyli taką, która naładowana jest furią, złością, gniewem, jest pełna ekspresji oraz przemoc chłodną, która stosowana jest bez gniewu, z premedytacją, jest uporządkowana, mogą jej przyświecać pozytywne cele, tj. przekonania, filozofia, wiara itp.

W świetle polskiego prawa przemoc w rodzinie jest przestępstwem, które w zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigane z różnych artykułów kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, jest kwalifikowana jako przestępstwo polegające na fizycznym lub psychicznym znęcaniu nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny (art. 207 KK).

Według danych Policji, z 51.292 w 2012 roku do 77.808 w 2014 roku wzrosła liczba wypełnionych przez policjantów formularzy Niebieskiej Karty, w tym wszczynających procedurę z 44.146 do 63.467 oraz dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury z 7.146 do 14.341. Ogólna liczba ofiar przemocy zwiększyła się z 76.993 w 2012 roku do 105.332 w 2014 roku. Poszerzyło się również grono osób podejrzanych o przemoc – z 51.531 w 2012 roku do 78.489 w 2014 roku.

Lata 2015-2016 przyniosły spadek wypełnionych przez policjantów formularzy Niebieskiej Karty do odpowiednio 75.495 i 73.531, w tym wszczynających procedurę do odpowiednio 61.133 i 59.590, W 2015 roku nieznacznie wzrosła (do 14.362), a rok później

spadła (do 13.941) liczba wypełnionych przez policjantów formularzy Niebieskiej Karty dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury. W latach 2015-2016 ogólna liczba ofiar przemocy spadła do odpowiednio 97.501 i 91.789, a grono osób podejrzanych o przemoc do odpowiednio 76.034 i 74.155.

Wśród ofiar przemocy większość stanowiły kobiety (65,3%, tj. 50.241 osób w 2012 r., 67,1%, tj. 58.310 osób w 2013 r., 69,1%, tj. 72.786 w 2014 r., 71,2%, tj. 69.376 w 2015 r., 72,9%, tj. 66.930 w 2016 r.), a wśród podejrzanych osób o przemoc mężczyźni (92,6%, tj. 47.728 osób w 2012 r., 92,4%, tj. 56.755 w 2013 r., 92,7%, tj. 72.791 w 2014 r., 92,7%, tj. 70.484 w 2015 r., 92,1%, tj. 68.321 w 2016 r.). W gronie podejrzanych sprawców ponad 60% stanowiły osoby będące pod wpływem alkoholu (60,9%, tj. 31.387 osób w 2012 r. i 61,2%, tj. 37.650 osób w 2013 r., 63,8%, tj. 50.073, w 2014 r., 64,2%, tj. 48.841 w 2015 r., 62,8%, tj. 46.537 w 2016 r.). Warto dodać, iż w latach 2012-2015 z roku na rok spadła liczba dzieci z rodzin dotkniętych przemocą, które zostały umieszczone w niezagrażającym im miejscu, np. w rodzinie zastępczej, dalszej rodzinie czy placówce opiekuńczej (527 w 2012 r., 426 w 2013 r., 346 w 2014 r., 275 w 2014 r.), a w 2016 roku liczba ta wzrosła ponad dwukrotnie w porównaniu z rokiem poprzednim (598).

Obraz zjawiska przemocy w rodzinie wyłania się również z wyników badań ogólnopolskich. Pierwsze z nich pn. „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”, przeprowadzone przez TNS OBOP w 2007 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wykazały m.in., że: przemoc w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie; dotyczy ona średnio około połowy rodzin, doświadczył jej więcej niż co trzeci Polak (36%), najczęściej dostrzeganymi formami przemocy są przemoc psychiczna (52%) i fizyczna (44%), w mniejszym stopniu ekonomiczna (26%) i seksualna (9%) oraz że przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często (14% respondentów żyło w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko).

Z kolei wyniki badań z 2010 roku pn. „Zjawisko przemocy w rodzinie wobec kobiet i mężczyzn”, także przeprowadzonych przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej potwierdziły, że wśród ofiar przemocy większość stanowią kobiety (61%), które jednocześnie są najczęściej ofiarami przemocy seksualnej (90%). W przypadku przemocy ekonomicznej, psychicznej i fizycznej kobiety stanowią odpowiednio 70, 64 i 63% ofiar.

Wyniki innych badań, przeprowadzonych w 2012 roku przez Millward Brown SMG/KRC na zamówienie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu pn. „Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty” w oparciu o rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, pozwoliły stwierdzić, że: 62% osób dotkniętych przemocą w rodzinie, których sytuacją, w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”, zajmował się zespół interdyscyplinarny wraz z grupami roboczymi stanowiły wyłącznie kobiety, większość badanych zespołów interdyscyplinarnych funkcjonuje w gminach wiejskich (63%), jedna czwarta (24%) w gminach miejsko-wiejskich, a nieco ponad jedna dziesiąta (13%) w gminach miejskich, w skład zespołów interdyscyplinarnych wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (100%), Policji (100%), gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (100%), oświaty (99%) i ochrony zdrowia (94%), a także kuratorzy sądowi (88%), rzadziej przedstawiciele organizacji pozarządowych (48%) i Prokuratury (16%), w 2012 roku procedurę „Niebieskie Karty” realizowało 96% badanych zespołów interdyscyplinarnych; najczęściej wszczynali ją policjanci (94%) i pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (67%), wypełniając formularz „Niebieska Karta – A”, a następnie przekazując go przewodniczącemu zespołu (także do przedstawicieli tych instytucji najczęściej trafiały zgłoszenia o przemocy w rodzinie). Z badań wynika również, że zdecydowana większość zespołów interdyscyplinarnych wywiązuje się z nałożonych na nie obowiązków i zadań.

Podstawowym aktem prawnym, który określa w Polsce zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób stosujących przemoc w rodzinie, jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1390). W jej myśl osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego; interwencji kryzysowej i wsparcia; ochrony przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej; zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego

schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie oraz zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania. Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie podejmuje się natomiast środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

W celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie Rada Ministrów przyjęła w dniu 29 kwietnia 2014 roku Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, który na szczeblu centralnym i wojewódzkim jest realizowany i monitorowany przez, odpowiednio, Wojewódzkiego i Krajowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Program określa szczegółowe cele polegające na:

- zintensyfikowaniu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększeniu dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zwiększeniu skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zwiększeniu poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Program wskazuje także na cztery podstawowe obszary oddziaływań wobec różnych grup odbiorców. Są to:

- profilaktyka i edukacja – obszar kierowany do ogółu społeczności,
- ochrona i wsparcie osób doświadczających przemocy – obszar kierowany do ofiar przemocy w rodzinie,
- oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie – obszar kierowany do osób stosujących przemoc, jak również do właściwych służb zajmujących się oddziaływaniem na te osoby,

- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – obszar kierowany do kadr realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Na szczeblu gminnym obejmują one tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m.in.:

- diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- prowadzenie interwencji i poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ofiar przemocy w rodzinie,
- zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2009 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Niniejszy program został przygotowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Trojanowie. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia programu.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat oraz diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców oraz analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców, w tym reprezentantów samorządu lokalnego.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując m.in. realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta i szósta część programu zawierają informacje na temat sposobu finansowania dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Trojanów na lata 2018-2022 wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1390), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trojanów na lata 2018-2022 oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o ogłaszany przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej program osłony z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na treść i realizację Programu mają również wpływ m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 682 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1137 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1904),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1943 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., nr 209, poz. 1245).

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Trojanów jest gminą wiejską, położoną w województwie mazowieckim, w powiecie garwolińskim. W obrębie powiatu garwolińskiego graniczy z gminami Maciejowice, Sobolew i Żelechów, a także z gminami Kłoczew, Ryki i Stężyca z powiatu ryckiego, w województwie lubelskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 151,01 km², co stanowi 11,76% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 28 sołectw: Babice, Budziska, Damianów, Derlatka, Dębówka, Dudki, Elżbietów, Jabłonowiec, Komory, Korytnica, Kozice, Kruszyna, Majdan, Mroków, Nowiny Życkie, Ochodne, Piotrówek, Podebłocie, Prandocin, Ruda, Skruda, Trojanów, Więcków, Wola Korycka Dolna, Wola Korycka Górna, Wola Życka, Żabianka i Życzyn.

Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży w zachodniej części Wyżyny Żelechowskiej, a tereny wysunięte najbardziej na południe leżą w obrębie Doliny Środkowej Wisły. Teren gminy w znacznej części leży w zlewni rzeki Okrzejki, niewielkie obszary na północnym zachodzie w zlewni rzeki Wilgi, a na południowym zachodzie w zlewni rzeki Wisły.

Przez teren gminy Trojanów przebiega droga krajowa nr 17 Warszawa – Lublin – Zamość – granica państwa (docelowo droga ekspresowa). System komunikacyjny na terenie gminy uzupełniają drogi powiatowe, które realizują powiązania z sąsiednimi gminami: Maciejowice, Sobolew, Żelechów, Kłoczew, Ryki, Stężyca, oraz drogi gminne, które realizują powiązania pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy.

Na koniec 2016 roku gmina liczyła 7.413 mieszkańców, w tym 3.675 mężczyzn i 3.738 kobiet. W ostatnich latach widoczny jest systematyczny spadek liczby ludności, w tym liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, przybywa natomiast osób starszych. Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej.

Gmina Trojanów jest nadal gminą o charakterze rolniczym, choć w ostatnich latach coraz większą rolę w gospodarce gminy ogrywa sektor małych i średnich firm trudniących się usługami (głównie w zakresie naprawy pojazdów, budownictwa i transportu) i handlem.

W ostatnich latach spada poziom bezrobocia w gminie. W 2014 roku udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym wyniósł 6,6%, rok później 6%, a w 2016 roku spadł do 5,2%. Na koniec 2016 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, osoby bez stażu pracy i osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Na koniec 2016 roku działalność gospodarczą w gminie prowadziło ponad 300 podmiotów. Działalność była prowadzona przede wszystkim w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

Zasoby mieszkaniowe w gminie nieznacznie zwiększają się – z 2.235 w 2014 roku do 2.270 w 2016 roku. Wśród nich jest kilka mieszkań komunalnych, brak natomiast lokali socjalnych. Większość mieszkań w gminie wyposażona jest w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania.

Gmina posiada bazę oświatową, na którą składa się 7 placówek oświatowych. W każdej z nich funkcjonują szkoła podstawowa i oddziały przedszkolne, a w placówkach w Trojanowie, Podebłociu, Korytnicy i Życzynie także wygaszane oddziały gimnazjum. Na terenie gminy nie ma natomiast szkoły ponadpodstawowej (młodzież może kontynuować naukę m.in. w Garwolinie, Rykach, Dęblinie i Żelechowie, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea) oraz żłobka, co powoduje, że nie są zaspokajane potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.

Działalność kulturalna w gminie ogniskuje wokół Gminnej Biblioteki Publicznej w Trojanowie posiadającej filię w Korytnicy. Placówka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna, na którą składają się głównie obiekty przyszkolne. Gmina posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. Do głównych atrakcji turystycznych gminy należy Park Rekreacji i Rozrywki „Farma Iluzji” we wsi Mościska oraz Ośrodek Wypoczynkowy „Tęcza” w Jabłonowcu.

Podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Trojanowie, w skład którego wchodzi Ośrodki Zdrowia w Trojanowie, Korytnicy i Woli Życkiej. Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się poza gminą, głównie w Garwolinie, w tym działający w tym mieście Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Lubelskiej 50.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trojanowie, a nad bezpieczeństwem publicznym jej mieszkańców czuwa Posterunek Policji w Trojanowie. Sektor pozarządowy funkcjonujący w gminie obejmuje kilkanaście organizacji, w tym organizacje działające na rzecz rozwoju lokalnego, organizacje sportowe oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM

Diagnoza zjawiska agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz w środowisku rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły zdiagnozowanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy, pozyskanie informacji na temat podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form pomocy świadczonym uczniom stosującym agresję i przemoc oraz rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej, współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także działań, jakie należałoby podjąć, by skuteczniej przeciwdziałać temu zjawisku.

Do analizy przedłożono 7 ankiet z następujących placówek: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bolesława Grudniaka w Trojanowie (Trojanów 161, 08-455 Trojanów), Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Korytnicy (Korytnica 106, 08-455 Trojanów), Szkoła Podstawowa w Woli Koryckiej (Wola Korycka 36, 08-455 Wola Korycka Górna), Publiczna Szkoła Podstawowa w Budziskach (Budziska 47a, 08-455 Budziska), Szkoła Podstawowa w Więckowie (Więcków 43, 08-455 Więcków), Szkoła Podstawowa im. chor. Jerzego Paca w Życzynie (Życzyn 55a, 08-451 Życzyn), Szkoła Podstawowa w Damianowie (Damianów 26, 08-453 Damianów).

Rozpoznanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy

Prawie wszystkie (za wyjątkiem Szkoły Podstawowej w Korytnicy) ankietowane placówki prowadzą działania sprawdzające pod kątem występowania przejawów agresji i przemocy wśród uczniów. Są to głównie badania ankietowe, ale także wnikliwa obserwacja uczniów, ich zachowania i reakcji na różnego rodzaju bodźce. Dotychczas przeprowadzone badania pozwalają uznać, że problem przemocy i agresji w szkołach nie występuje; potwierdziły się jedynie pojedyncze przypadki przemocy i agresji, głównie werbalnej.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W badanych placówkach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze mające na celu przeciwdziałanie przemocy i agresji rówieśniczej. Nauczyciele na bieżąco stosują działania wychowawcze, takie jak nauka właściwych zachowań i reakcji na przemoc, nauka radzenia sobie z negatywnymi emocjami, wdrażanie do empatii. W szkołach realizowane są programy wychowawczo-profilaktyczne (np. „Porozmawiajmy o agresji”), prowadzone są spotkania z terapeutami i policjantami. Problem przemocy jest także tematem szkolnych konkursów i występów artystycznych.

Formy pomocy dla uczniów stosujących agresję i przemoc oraz rodzin zmagających się z problemem przemocy domowej

Ankietowane placówki mają w ofercie różnorodne formy pomocy dla uczniów wykazujących skłonności do zachowań agresywnych oraz zagrożonych przemocą, a także ich rodziców. Jest to głównie pokierowanie do poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodka pomocy społecznej, umożliwienie udziału rodziców i dzieci w programie wzmacniania rodziny oraz indywidualne rozmowy z policjantem, psychologiem i pedagogiem.

Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami

Ankietowane placówki podejmują współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy. Należy do nich przede wszystkim Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Garwolinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie, Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie, Posterunek Policji w Trojanowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trojanowie, kuratorzy sądowi przy Sądzie Rejonowym w Garwolinie, lokalne placówki kulturalne i parafie.

Działania, jakie należałoby podjąć, by skutecznie przeciwdziałać zjawisku agresji i przemocy

Przedstawiciele ankietowanych placówek wskazali, że dla skutecznego przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole należy podtrzymać dotychczas prowadzone działania na terenie szkoły, a także poszerzyć je o działania z zakresu opiekuńczego i profilaktycznego.

2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W ŚRODOWISKU LOKALNYM

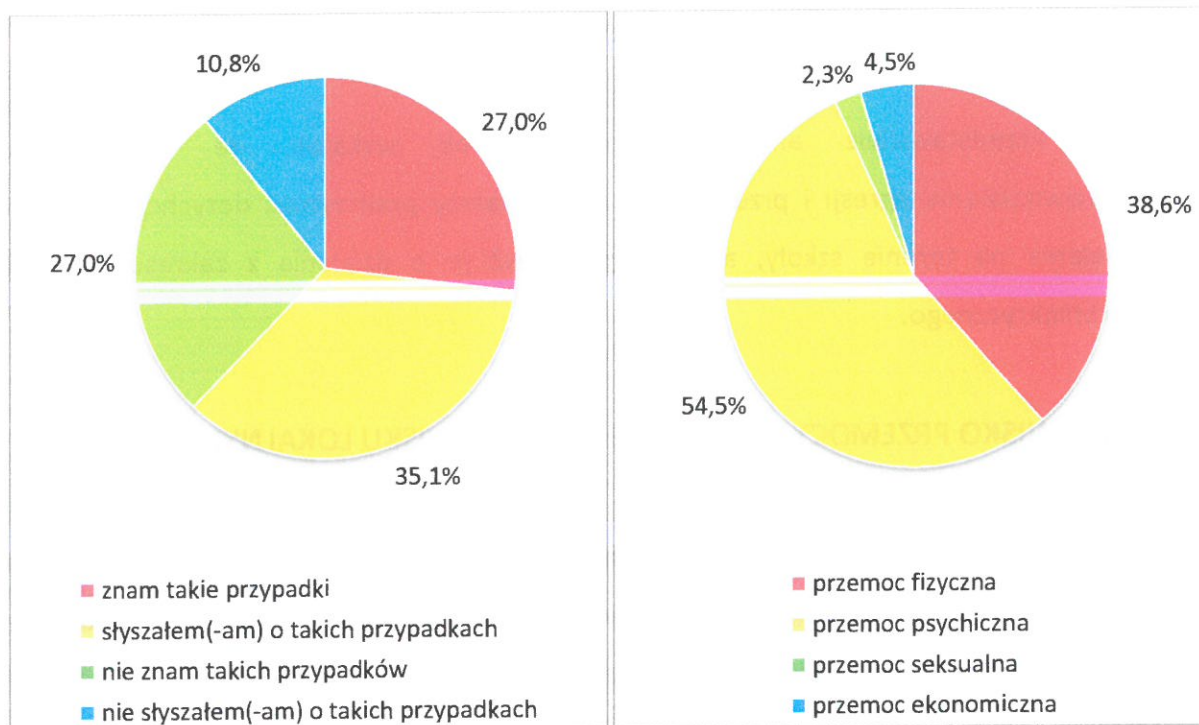
W ramach diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Badania te posłużyły m.in. określeniu skali zjawiska w gminie i form, jakie przybiera, zidentyfikowaniu przyczyn stosowania przemocy, jej ofiar i sprawców, ocenie prowadzonych działań profilaktycznych oraz oferty pomocy świadczonej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także wskazaniu działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym problemem. Do analizy przedłożono w sumie 38 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o znajomość przypadków przemocy w rodzinie oraz o rodzaje przemocy w rodzinie, jakie najczęściej występują w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 1. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

Wykres 2. Jakie rodzaje przemocy w rodzinie najczęściej występują w gminie?

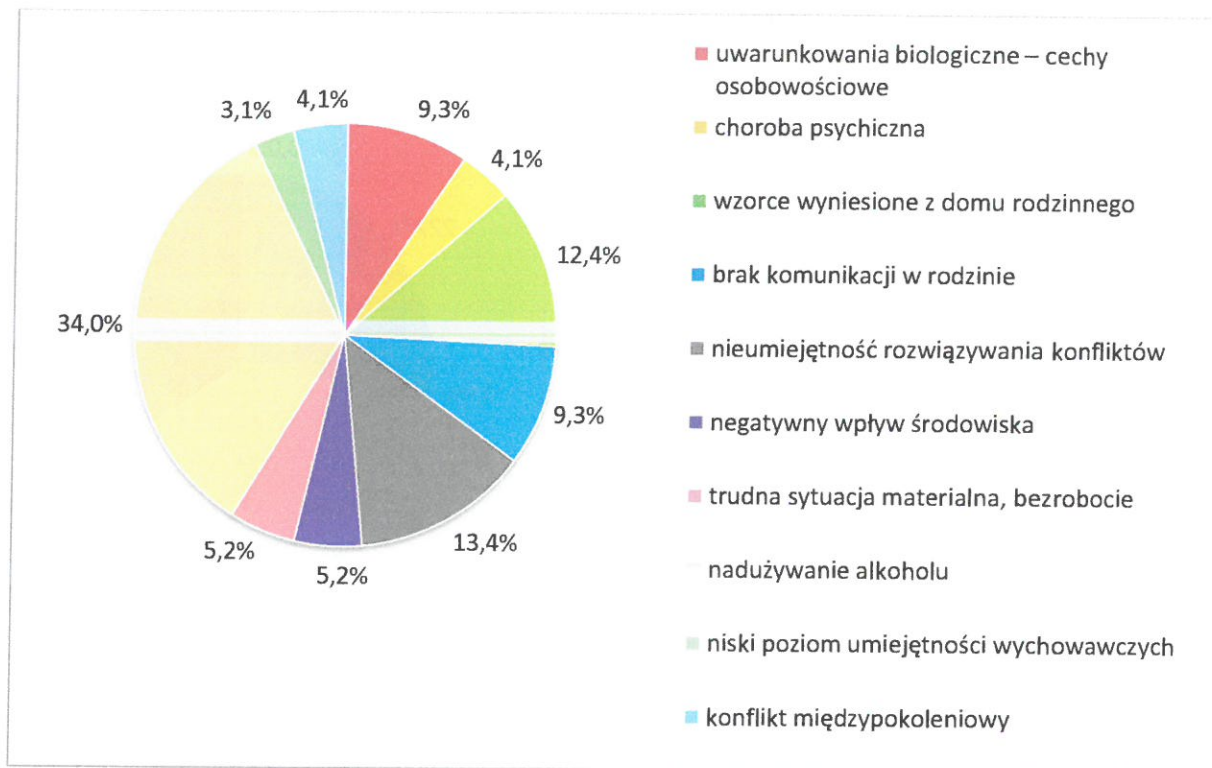

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (łącznie 62,1%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź je zna. Odmiennego zdania było w sumie 37,8% badanych. W opinii respondentów najczęstszymi formami przemocy są przemoc psychiczna (54,5%) i fizyczna (38,6%).

Odpowiadając na następane pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy w rodzinie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie

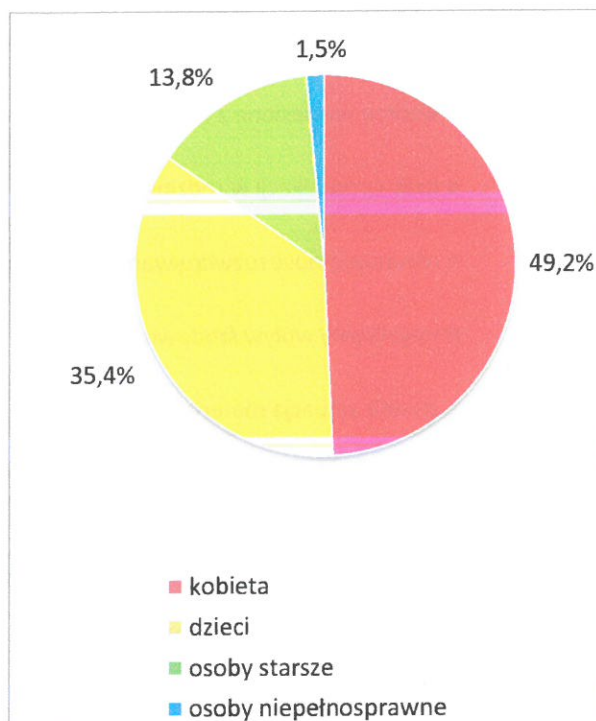

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

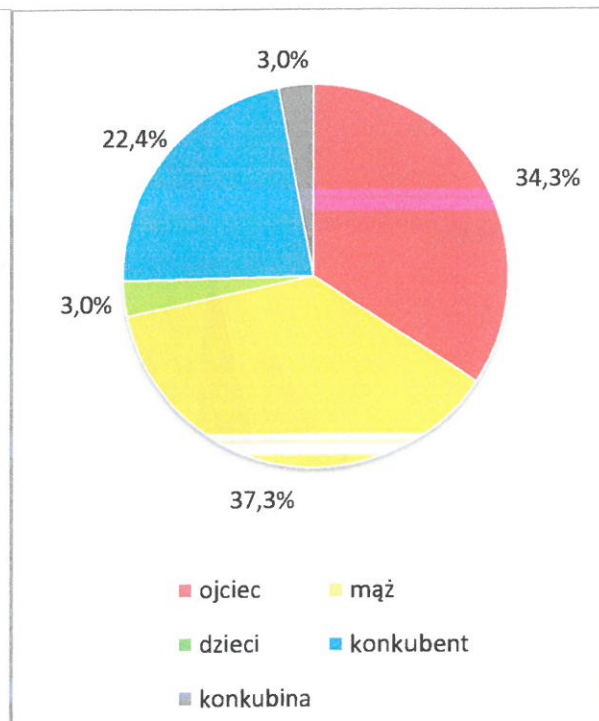
Zdaniem respondentów najczęstszym powodem przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu (34%). Wśród innych przyczyn ankietowani wymienili m.in. nieumiejętność rozwiązywania konfliktów (13,4%), wzorce wyniesione z domu rodzinnego (12,4%), a także uwarunkowania biologiczne – cechy osobowościowe oraz brak komunikacji w rodzinie (po 9,3%).

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie?

Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

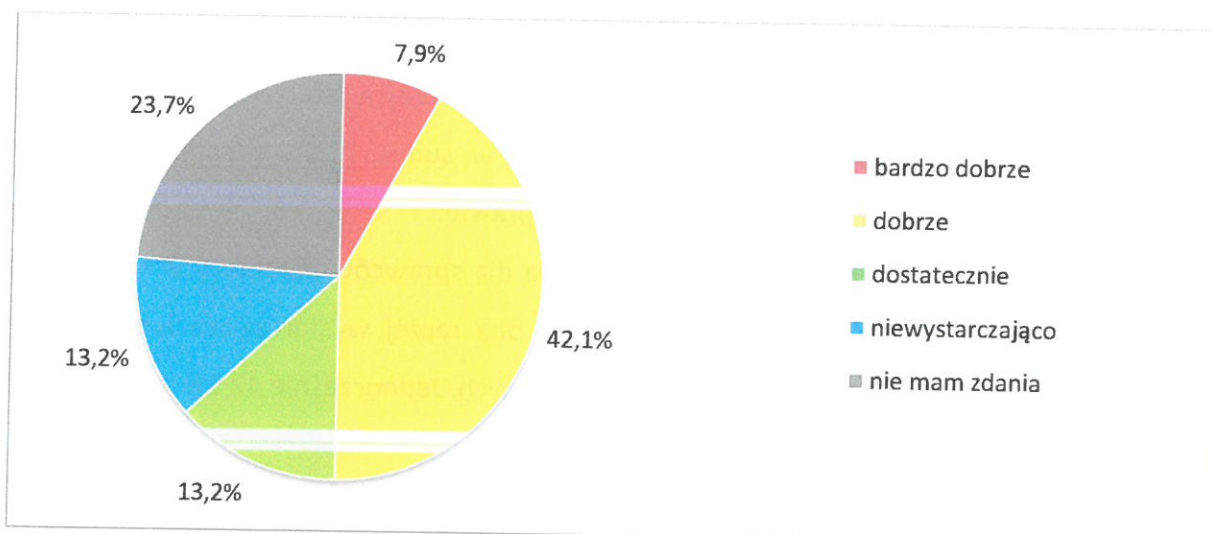

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według największej grupy ankietowanych, najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety (49,2%) i dzieci (35,4%). Jeśli natomiast chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, odpowiednio 37,3 i 34,3% respondentów wskazało, że tą osobą jest mąż i ojciec, a 22,4% że konkubent. Z danych tych wyłania się modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcami przemocy są zazwyczaj mężczyźni (mężowie, ojcowie, konkubenci), a ofiarami kobiety i dzieci.

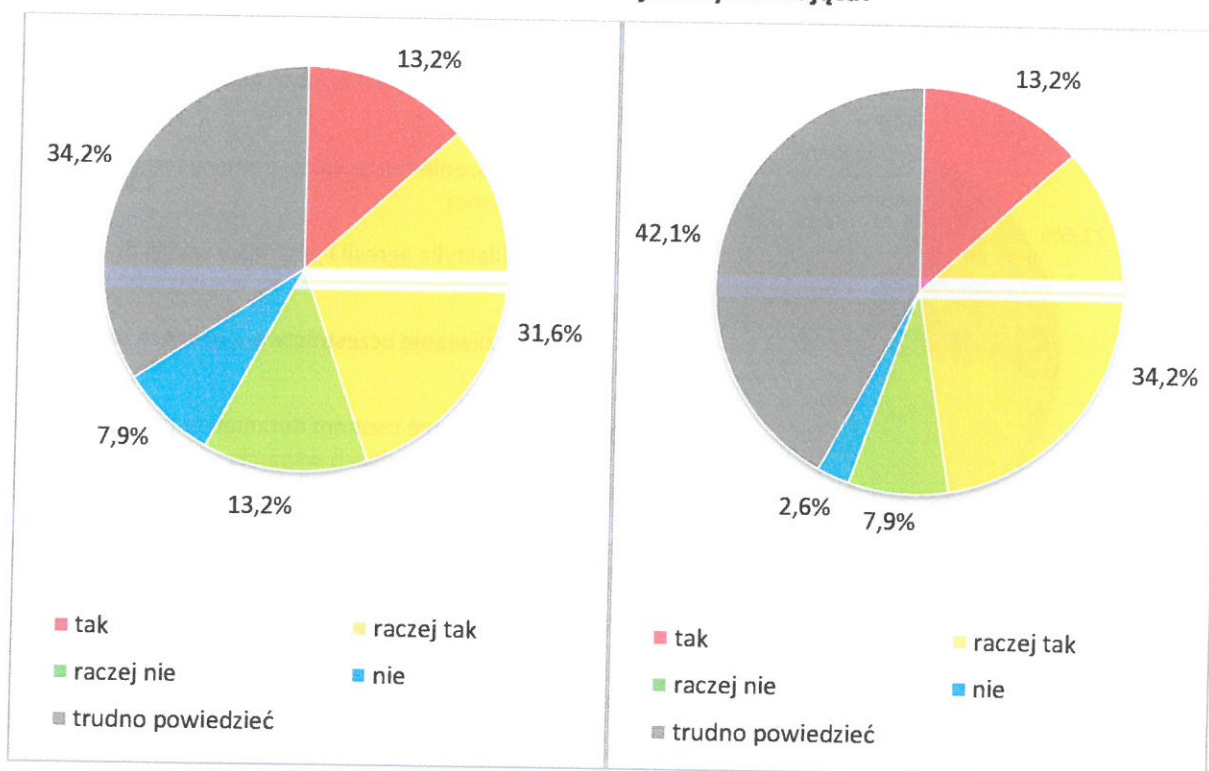
W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z przemocą w rodzinie oraz ofertę pomocy świadczonej osobom dotkniętym tym problemem. Uzyskane opinie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

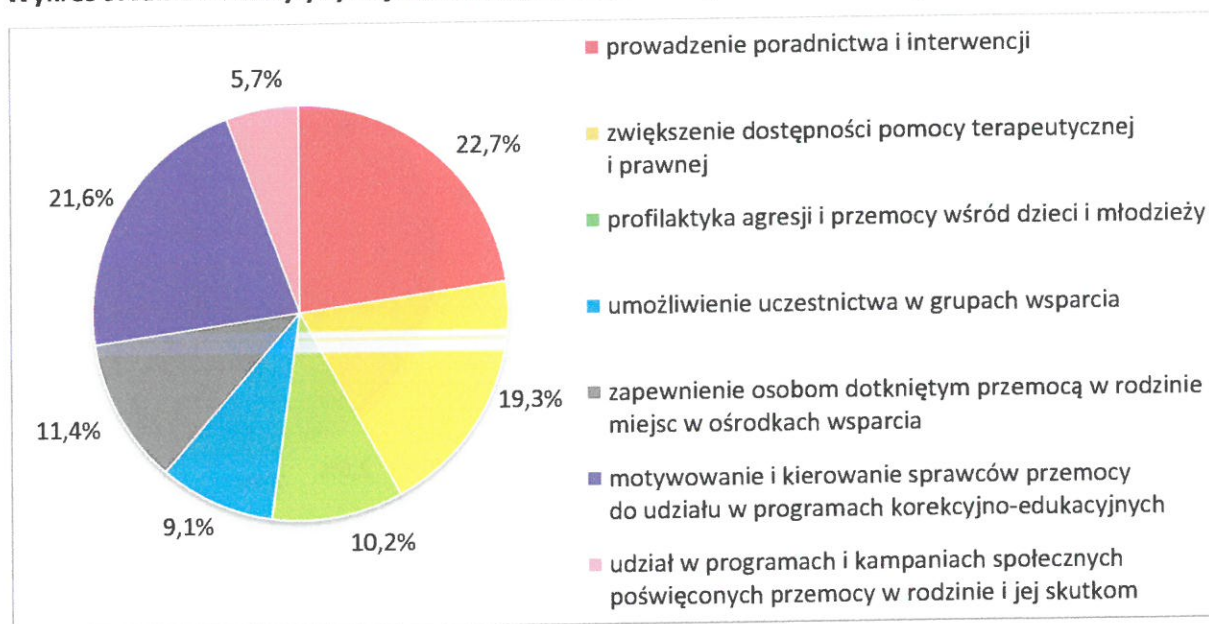
Połowa respondentów dobrze lub bardzo dobrze oceniło prowadzoną w gminie działalność profilaktyczną związaną z problemem przemocy w rodzinie. Jednocześnie po 13,2% badanych przyznało, że są one dostateczne lub niewystarczające, 23,7% nie miało zdania w tej sprawie.

W przypadku oceny dostępnej w gminie oferty pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, łącznie 44,8% ankietowanych uznało, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Negatywną opinię na ten temat przedstawiło w sumie 21,1% respondentów, a 34,2% badanych nie potrafiło zająć stanowiska w tej sprawie.

Lepiej została oceniona oferta wsparcia dla sprawców przemocy w rodzinie. łącznie 47,4% respondentów odpowiedziało, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca, a odmiennego zdania było w sumie 10,5% badanych. Jednocześnie 42,1% ankietowanych nie potrafiło zająć stanowiska w tej sprawie.

Na koniec poproszono badanych o wskazanie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z przemocą w rodzinie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje (22,7%), motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (21,6%) oraz zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (19,3%).

3. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE

Mieszkańcy gminy Trojanów doświadczający problemu przemocy mogą korzystać z pomocy i wsparcia instytucji i placówek znajdujących się zarówno na terenie gminy, jak i powiatu. Są to: w Trojanowie – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (Trojanów 57a, 08-455 Trojanów), Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Trojanów 57a, 08-455 Trojanów), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Trojanów 57a, 08-455 Trojanów), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Trojanów 57a, 08-455 Trojanów), Punkt Konsultacyjny (Trojanów 57a, 08-455 Trojanów), Posterunek Policji (Trojanów 57a, 08-455 Trojanów), w Garwolinie – Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie (ul. Mazowiecka 26, 08-400 Garwolin) oraz Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, tel. 226687000.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trojanowie

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Trojanowie, realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, systematycznie monitorują rodziny, w których ten problem występuje, w razie potrzeby udzielają ich członkom wsparcia oraz informują o możliwości uzyskania pomocy poza gminą, w tym w postaci schronienia oraz w ramach programów terapeutyczno-korekcyjnych.

W latach 2014-2016 przemoc w rodzinie nie była powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Realizując zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, GOPS jest także odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz deleguje do niego swoich pracowników.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Trojanowie

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach

i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W latach 2014-2016 w ramach Zespołu funkcjonowało odpowiednio 31, 45 i 41 grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trojanowie

Komisja zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie. W ich ramach m.in. przeprowadza rozmowy interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy, motywują sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc, prowadzi rozmowy z osobami doznającymi przemocy w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie, motywuje dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy oraz bierze udział w spotkaniach grup roboczych w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2016 roku, w porównaniu z latami poprzednimi, znacznie spadła liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA (61 osób w 2014 r., 95 osób w 2015 r. i 37 osób w 2016 r.).

W 2016 roku członkowie GKRPA brali udział w m.in. szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy: „Problem przemocy w rodzinie – profilaktyka, przeciwdziałanie i pomoc” oraz „Współpraca instytucji pomocowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.

Punkt Konsultacyjny w Trojanowie

W działającym w gminie Punkcie Konsultacyjnym usługi świadczą: specjalista psychoterapii uzależnień posiadający certyfikat nadany przez PARPA, psycholog i prawnik. W latach 2014-2015 ze wsparcia w Punkcie skorzystało odpowiednio 177 i 166 osób z problemem alkoholowym. W 2016 roku terapeuta przyjął 140 osób, a psycholog 72 osoby. Prawnik i psycholog udzielali również wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Posterunek Policji w Trojanowie

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Trojanowie podejmują działania interwencyjne i prewencyjne w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie. W 2016 roku na terenie gminy Trojanów odnotowano 11 przestępstw polegających na znęcaniu się nad rodziną. Jednocześnie odnotowano 3 przypadki uporczywego nękania, tzw. stalkingu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie

Centrum, podejmując działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jest zobowiązane m.in. do zapewnienia dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz opracowania i realizowania programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych na terenie powiatu. Do celów takiego programu należą: powstrzymanie sprawcy przed dalszym stosowaniem przemocy wobec osoby najbliższej, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie, uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy oraz uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, tel. 226687000

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” oferuje: pomoc psychologiczną i prawną, umożliwia skorzystanie z ogólnopolskiej poradni mailowej i ogólnopolskiej poradni telefonicznej, zapewnia dostęp do Ośrodka dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, prowadzi działania szkoleniowe i doradcze dla organizacji państwowych (m.in. Ministerstwa, Policji) oraz dla osób prywatnych, corocznie organizuje ogólnopolski konkurs „Policjant, który mi pomógł” oraz wydaje pismo „Niebieska Linia”.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Trojanów na lata 2018-2022 jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie poprzez udzielanie pomocy osobom nim dotkniętym oraz oddziaływanie na osoby stosujące przemoc*. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.			
Cel: operacyjny 1.: Poszerzenie wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, oraz Policja	2018-2022	liczba opracowanych diagnoz, liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie
2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych poświęconych problemowi przemocy w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, oraz zakłady opieki zdrowotnej, lokalne media i organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba lokalnych kampanii społecznych
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie prowadzenia w gminie edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, oraz organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	2018-2022	liczba podjętych inicjatyw, liczba osób, którym udzielono informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel: operacyjny 2.: Poprawa jakości działań profilaktycznych.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, placówki oświatowe, oraz PCPR, PPP, zakłady opieki zdrowotnej.	2018-2022	liczba placówek prowadzących poradnictwo, liczba osób, którym udzielono porady, liczba programów, liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej
2. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych z zakresu agresji i przemocy, m.in. w ramach szkolnych programów profilaktycznych	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, specjaliści, przedstawiciele GKRPA, GOPS-u, Policji	2018-2022	liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi z zakresu agresji i przemocy

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami wchodzącymi w jej skład.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	samorząd gminy, w tym przedstawiciele GOPS-u, GKRPA i placówek oświatowych, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej, Policji, organizacji pozarządowych i kuratorzy sądowi	2018-2022	liczba posiedzeń zespołu, liczba osób objętych pomocą zespołu, liczba posiedzeń grup roboczych, liczba osób objętych pomocą grup roboczych

2. Kontynuowanie działalności i rozwijanie oferty funkcjonującego na terenie gminy Punktu Konsultacyjnego.	samorząd gminy, w tym Punkt Konsultacyjny	2018-2022	zakres i rodzaj świadczonych usług, liczba osób objętych wsparciem
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	samorząd gminy, podmioty i organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 2.: Upowszechnianie informacji i prowadzenie edukacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe, oraz PCPR, zakłady opieki zdrowotnej, lokalne media i organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych, liczba lokalnych kampanii społecznych
2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	samorząd gminy, w tym GKRPA	2018-2022	liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba osób uczestniczących w zajęciach

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 3.: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie dostępu do pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, samorząd powiatowy, w tym PCPR, ośrodki wsparcia, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, oraz samorząd powiatowy, w tym PCPR, oraz ośrodki wsparcia	2018-2022	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia oraz interwencji kryzysowej
3. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	samorząd gminy i organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba telefonów zaufania, czas dostępności telefonów, liczba rozmów i interwencji
4. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	samorząd gminy, grupy samopomocowe	2018-2022	liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem
5. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez tworzenie odpowiednich warunków	samorząd gminy, Policja i organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba przyjaznych pokoi przesłuchań, liczba przesłuchanych dzieci i dorosłych

do przesłuchiwania dzieci i dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie			
6. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	samorząd gminy, w tym przedstawiciele GOPS-u, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej i Policji	2018-2022	liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie
7. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	samorząd gminy, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba programów terapeutycznych, liczba osób uczestniczących w programie terapeutycznym, liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne, liczba grup terapeutycznych, liczba grup wsparcia
8. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy	2018-2022	liczba opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania, liczba przyznanych mieszkań socjalnych

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 4.: Monitoring skuteczności działań pomocowych.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	2018-2022	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, liczba osób, które w wyniku oddziaływań nie powróciły do stosowania przemocy w rodzinie

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami je realizującymi.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Rozpowszechnianie w gminie baz danych oraz informatorów na temat podmiotów realizujących ofertę dla osób stosujących przemoc w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, GOPS, Punkt Konsultacyjny.	2018-2022	umieszczenie informatorów na stronie internetowej gminy do dnia 15 sierpnia każdego roku

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 2.: Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	samorząd gminy, w tym przedstawiciele GOPS-u, GKRPA, placówek oświatowych, Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej i Policji	2018-2022	liczba sporządzonych Niebieskich Kart oraz liczba rodzin nimi objętych, liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy w rodzinie oraz braku zasadności podejmowania działań, liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy
2. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji z Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	samorząd gminy, w tym GOPS, oraz Policja, kuratorska służba sądowa	2018-2022	liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu

			przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc
3. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i terapii	samorząd gminy, w tym GKRPA, GOPS, Punkt Konsultacyjny, oraz PCPR	2018-2022	liczba osób, które zmotywowano do udziału w programach i terapii

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 3.: Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Opracowanie, realizacja i badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, GOPS, oraz organizacje pozarządowe	2018-2022	liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, liczba osób uczestniczących w programach oraz tych, które ukończyły program, liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Zapewnienie osobom pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc wsparcia w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.	samorząd gminy, samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe	2018- 2022	liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Trojanów na lata 2018-2022 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- ze środków samorządu wojewódzkiego,
- z dotacji z budżetu państwa,
- z programów rządowych z zakresu przeciwdziałania przemocy we rodzinie,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz funduszy norweskich,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2018 roku przewidziano w budżecie środki finansowe w wysokości 6.000 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2019-2022 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Trojanów na lata 2018-2022 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trojanowie. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Monitoring i ewaluacja Programu, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będą prowadzone corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej

natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS WYKRESÓW

Wykresy:

Wykres 1. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?	15
Wykres 2. Jakie rodzaje przemocy w rodzinie najczęściej występują w gminie?	15
Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie	16
Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie?	18
Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?.....	18
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	18
Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?..	19
Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?	19
Wykres 9. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	20

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Jacek Ryszkowski

